

CONTOS DA LÚA PÁLIDA 1543

Kenji Mizoguchi, 1953

ESTREA EN NUMAX: 01.07.2025 | V.O.S.E. | 96 min

Xapón, século XVI. Durante a guerra civil, os aldeáns Genjuro e Tobei pretenden facer fortuna: Genjuro como alfareiro e Tobei como samurai. Ambos deixan as súas esposas abandonadas para cumprir cos seus ambiciosos soños. A misteriosa Lady Wakasa, outra vítima da guerra, cruzarase no camiño de Genjuro.

“Contos da lúa pálida” terá dúas proxeccións no ciclo “10/10. As espectadoras presentan” no que, dentro da celebración do décimo aniversario da cooperativa convidamos as dez usuarias máis habituais da sala a seleccionar e programar unha película de cabeceira. Neste caso a programadora e presentadora das sesións é Juana Serrano Narváez que nos comparte o seguinte texto:

«Por que elixín o filme “Contos da lúa pálida”, de Kenji Mizoguchi? Non sabería dicir por que un filme causa unha determinada sensación ou emoción en min. Hai películas coas que conecto con facilidade e outras nas que son simplemente unha espectadora que mira desde fóra o que está a suceder na pantalla. Nesta película adentreime tanto que tiña a sensación de estar a entender o idioma xaponés sen necesidade de ler os subtítulos. Mirei o que significa a “lúa pálida” na cultura xaponesa. Esta lúa asóciase coa contemplación da natureza (relacionada co festival Tsukimi, que celebra a lúa chea de outono e amosa gratitude polas colleitas) pero tamén se asocia a historias e lendas sobre pantasmas e a morte. Todo isto encaixa perfectamente coa película de Kenji Mizoguchi»

Entre o prosaico e o sublime

Por José Francisco Montero

Se algo chama a atención da obra de Kenji Mizoguchi, e de *Contos da lúa pálida* en particular, é a cantidade e profundidade das tensións que a percorren. Entre o lendario e a contemporaneidade; entre a moderna reivindicación “feminista” e a visión tradicional sobre homes e mulleres; entre a beleza e o atroz; entre a sensualidade e a culpa; entre o melodrama e o ascetismo; entre a extrema fisicidad e o incorpóreo; entre o anhelos realista e a propensión lírica, por mencionar só algunhas. A dialéctica máis notoria da obra de Mizoguchi, a que convoca ao campo e ao fóra de campo, non deixa de ser expresión formal de todas estas fértiles tensións.

Esta adaptación de varios contos de Akinari Ueda e un de Guy de Maupassant está construída como un transparente apólogo: unha diatriba contra a esterilidade dos sonhos, as desgrazas procedentes do fantasioso... pero que toma forma nun relato poboado por pantasmas. A película móvese, como todo o cinema do seu autor, entre as penurias da realidade e a súa exaltación poética, entre o telúrico e a fantasía. Non é estraña a predilección de Mizoguchi, máis aló de circunstancias autobiográficas, polas historias de prostitución, pois nelas concítanse de forma moi precisa a realidade coa fantasía, o carnal co simulacro, e nesta liña non é baladí que o bordel da súa última película, *A rúa da vergoña* (1956), leve o nome de “O país dos sonhos”, ou, nun sentido paralelo, que en *Utamaro e as súas cinco mulleres* (1946) o acto de debuxar a unha muller sexa unha metáfora do coito.

A historia de *Contos da lúa pálida* desenvólvese nunha contorna bélica, unhas circunstancias que exacerban as necesidades físicas dos personaxes —os protagonistas padecerán a fame e outras penalidades, unha das mulleres, Omaha, será violada...—, pero é nese contexto no que tamén se desprega o relato da paixón que une a Genjurô e un espectro. Aínda que a historia se ambienta nun pretérito remoto, dominado pola guerra, as resonancias máis evidentes do filme hai que buscalas, en primeiro lugar, nun pasado recente no que o belicismo de Xapón sufriu unha histórica derrota e, en segundo lugar, nun presente marcado pola velocísima modernización de Xapón e co que Mizoguchi non se identifica —«merda de país civilizado», exclamaba unha das prostitutas d'*A rúa da vergoña*, probablemente dando voz ao propio Mizoguchi—, o que se mostra sobre todo a través do personaxe de Genjurô, expresión do rexeitamento que sente o director xaponés polo consumismo do Xapón contemporáneo, quizais non moi diferente da inmediatamente anterior “compulsión” imperialista de Xapón.

Pero no cinema de Mizoguchi, ante tanta miseria, ante tanta violencia, só queda a posibilidade da beleza; abonda lembrar ese extraordinario momento de, novamente, *Utamaro e as súas cinco mulleres* no que o protagonista (ao que unha condena mantén esposado, para impedirlle debuxar), despois do asasinato de Shôzaburô e o seu amante a mans da resentida Okita, berra na súa inconsolable desesperación: «Quero debuxar! Necesito debuxar!». E aínda que sexa outro o gran tema do cinema de Mizoguchi. *Contos da lúa pálida* é, como a anterior, a historia do nacemento dun artista: Genjurô, o principal protagonista do relato, é ao principio un oleiro que traballa sen descanso en pos do seu desexo de facerse rico; enfrontado coas mesquindades do mundo, morta a súa muller debido á avidez do home, este acaba converténdose nun paciente artista, de modo que por fin atopa certa paz na súa capacidade para crear, coas súas cerámicas, beleza a partir da mesma terra.

Movido como Genjurô entre o material e o espiritual, entre a violencia e a liviandade, entre o prosaico e o sublime, Kenji Mizoguchi extraeu de todas estas tensións a forza para atopar na creación unha sorte de liberación.